

การกำหนดความผิดและโทษอาญาฐานคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต

Criminalization of Cyberstalking

ชนิสรา อร่ามพงษ์ และ สุชาติ ธรรมมาพิทักษ์กุล

บทคัดย่อ

การคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมที่แทรกแซงต่อสิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวของบุคคล ผลกระทบจากการคุกคามส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพจิตใจและสภาพร่างกาย ตลอดจนการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของบุคคลเป็นอย่างมาก เมื่อบางพฤติกรรมอาจไม่มีถักยั่งจะเป็นภัยอันตรายแก่บุคคล แต่เมื่อพฤติกรรมดังกล่าวถูกกระทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องก็อาจมีแนวโน้มพัฒนาไปสู่การก่ออาชญากรรมร้ายแรงอื่น ๆ ได้ ประเทศไทยไม่มีบทกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต การวิจัยนี้ จึงศึกษาความหมาย ลักษณะและรูปแบบของการคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต ตลอดจนวิเคราะห์บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยรวมรวมข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และตำราทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตและวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายที่มีใช้อยู่นี้ ไม่มีความครอบคลุม เหนาแน่นเพียงพอที่จะนำมาบังคับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าว ได้ทุกลักษณะที่เกิดขึ้น จึงได้เสนอแนวทางในการบัญญัติกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำโดยศึกษาจากกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในต่างประเทศ เช่น การบัญญัติกฎหมายให้การคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตเป็นความผิดทางอาญาการเพิ่มเติมมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้การคุ้มครองผู้ติดเป็นเหยื่อจากการคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การเฝ้าติดตาม, การข่มขู่, การคุกคามทางอินเทอร์เน็ต

Abstract

Cyber bullying, cyber stalking and cyber threats are behaviors which infringe on rights and liberties of a person. Results of such bullying also have a direct significant impact on mental and physical health including the normal lifestyle of the person. Although some behaviors may not be harmful to the person, however repeat of such behaviors may be developed to commit other serious crimes. Thailand has no specific law for cyber bullying, cyber stalking and cyber threats. The objectives of this research are to study definitions, characteristics and manners of the cyber bullying, cyber stalking and cyber threat and to analyze current laws in the Criminal Code and the Computer Crime Act B.E. 2550 (2007), relevant to the cyber bullying, cyber stalking and cyber threats behaviors. The researcher gathered information from documents, and legal textbooks relating to the cyber bullying, cyber stalking and cyber threat. The result of the study shows that the current laws are not comprehensive or adequate to enforce to

all bully manners incurred. Therefore, the researcher proposes guidelines to enact the laws including measures of laws to protect victims.

Keywords: cyber bullying, cyber stalking, cyber threat

ความนำ

“พฤติกรรมการคุกคามที่กระทำในลักษณะของการเฝ้าติดตามและบ่ำဗျာ” เป็นการกระทำการลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร โดยพฤติกรรมลักษณะดังกล่าวเป็นการเฝ้าติดตามผู้อื่นโดยวิธีการกระทำการซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นการแทรกแซงสิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อันส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยส่วนตัว และการดำเนินชีวิตในสังคมโดยปกติสุขของผู้อื่น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ความกลัว ความหวาดระแวงในความไม่ปลอดภัยในร่างกายหรือทรัพย์สินของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพจิต จนไม่สามารถใช้ชีวิตโดยปกติสุข ทั้งนี้ บางกรณียังอาจนำมาซึ่งความเสียหายร้ายแรงต่อตัวผู้ถูกกระทำได้อีกด้วย ต่อมาวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารได้ถูกพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จากความเจริญก้าวหน้านี้เองที่ส่งผลให้ระบบอินเทอร์เน็ตถูกนำมาใช้เป็นช่องทางหนึ่งในการก่ออาชญากรรม ให้เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตเป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อการสื่อสารระหว่างกันของบุคคลจากทั่วทุกมุมโลกอย่างไร้พรมแดน และด้วยลักษณะอันเป็นคุณสมบัติเฉพาะของระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อสภาวะนิรนามทำให้ยากแก่การติดตามหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ เมื่อพฤติกรรมการคุกคามที่มีลักษณะเป็นการเฝ้าติดตามและบ่ำဗျာรูปแบบธรรมชาติทั่วไปได้รับการพัฒนา รูปแบบโดยกระทำการผ่านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร

ที่ก้าวหน้าจึงเกิดเป็นพฤติกรรมการคุกคามรูปแบบใหม่ขึ้น หรือที่เรียกว่า “การคุกคามเฝ้าติดตามและบ่ำဗျာทางอินเทอร์เน็ต” ดังเช่นที่ปรากฏเป็นปัญหาอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้เอง

ประเทศไทยมีปัจจัยก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่เหมาะสมแทนที่สิ่งนี้เองจากระบบอินเทอร์เน็ตสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำการพิเศษได้อย่างหลากหลาย การคุกคามเฝ้าติดตามและบ่ำဗျာทางอินเทอร์เน็ตก็เป็นพฤติกรรมลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่เหมาะสม สำนักข่าวของประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานจากกรุงวอชิงตันว่าเมื่อวันที่ 14 กันยายน เด็กหญิงรีเบกกา แอนน์ เชลดวิค วัย 12 ปี อาศัยอยู่ที่เมืองเลคแลนด์ตอนกลางของรัฐฟลอริดา ก่อเหตุสลดใจโดยการฆ่าตัวตาย หลังจากถูกเพื่อนนักเรียนบ่ำဗျာทางอินเทอร์เน็ตโดยเด็กหญิงคนดังกล่าว ได้รับข้อความต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นการบ่ำဗျာเป็นระยะเวลาติดต่อ กันหลายเดือน นอกจากนี้ในปี 2550 สถาบันวิจัยพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสหรัฐอเมริกา พ布ว่า ใน 3 ของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกาที่มีการใช้บริการอินเทอร์เน็ตตกลงเป็นปัจจัยของการถูกคุกคามทางอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน (ฟิล แม็กเคนนา, 2550) จากแนวโน้มและผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลให้ในหลายประเทศที่ประสบกับปัญหาโดยการออกกฎหมายเฉพาะและนำมาตรการทางอาญามาใช้ประกอบเพื่อบังคับใช้ใน

กรณีหากเกิดปัญหาการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตขึ้น ส่งผลให้การดำเนินคดีในกรณีที่เกิดการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตในประเทศต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

ในส่วนของประเทศไทยเมื่อก่อปัญหาระบบที่มีการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตขึ้น พบว่า ยังมีข้อบกพร่องที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างล้ำจุด กล่าวคือ ไม่มีบทกฎหมายเฉพาะที่จะนำมานั่งคับใช้กับการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ต และยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมานั่งคับใช้คุ้มครองผู้ถูกคุกคามทางอินเทอร์เน็ตด้วย จึงไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตขึ้นกับบุคคลใดแล้ว รัฐสมควรจะนำบทกฎหมายของประมวลกฎหมายอาญาหรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมาใช้กับส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตมาปรับนั่งคับใช้แทนอย่างไร จึงจะเกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น การมีบทกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมานั่งคับใช้กรณีเกิดปัญหาการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมบทกฎหมายให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพแก่การนั่งคับใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาความหมาย ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ต
- เพื่อวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดและโทษฐานคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย
- เพื่อเสนอแนวทางมาตรการที่เหมาะสมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตสำหรับประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร เว็บไซต์อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตำรา ตัวบทกฎหมาย ตลอดจนบทความที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลสภาพปัญหาทั้งที่เป็นข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุกคาม เพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำโดยเนื้อหาด้าน การคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัย

- พฤติกรรมลักษณะหนึ่งที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด เป็นการคุกคามและบ่อมุ่งที่ได้รับการพัฒนารูปแบบมาจากการคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งชั่วรժມค่าทั่วไป ดังนั้น การคุกคามเพื่อติดตามและบ่อมุ่งทางอินเทอร์เน็ตจึงหมายถึง

การใช้อินเทอร์เน็ตหรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการคุกคาม 悱ติดตาม ผู้ใดและบุคคลอื่น โดยมีลักษณะเป็นการกระทำการซ้ำๆ อย่างไม่เป็นที่ต้องการและรบกวนการดำเนินชีวิตโดยปกติสุขของผู้อื่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ส่งผลกระทบให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อนรำคาญ ความตกใจ ความหวาดกลัว ความหวาดระแวงในความปลอดภัยของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้ แต่ละการกระทำที่ล่วงละเมิดอาจไม่ใช่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพจิตใจโดยตัวของมันเอง หากแต่จะต้องรวมเอาพฤติกรรมการกระทำทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกัน (Royakkers, 2000)

การคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ตสามารถแบ่งลักษณะการกระทำออกกว้างๆ โดยจำแนกการกระทำออกเป็นการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่า โดยตรง คือ มีลักษณะเป็นการคุกคามโดยการติดต่อสื่อสารกับผู้อุทกคุกคามโดยตรงและการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าโดยอ้อม คือ มีลักษณะเป็นการยุยงชักชวน ล่วงให้บุคคลที่สามกระทำการคุกคามต่อผู้อุทกคุกคามทำแทนตนเอง (ชญาณ พิมพ์ บัวดิษฐ์เดชา, 2551)

นอกจากนี้ พฤติกรรมการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ตยังสามารถกระทำได้หลายวิธีการโดยรูปแบบของการคุกคามแปรผันมาจากการใช้สอยประโยชน์จากการบันทึกอินเทอร์เน็ต โดยหลักจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1.1 การคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกว่า E-mail อันเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

1.2 การคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ หรือเรียกว่า Internet Stalking อันเป็นการลงข้อความที่มีลักษณะเป็นการทำให้เสียหายบุ่มบ่า หรืออันตรายลงบนพื้นที่สาธารณะบนระบบอินเทอร์เน็ต

1.3 การคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าโดยการควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น หรือเรียกว่า Computer Stalking อันเป็นการใช้ประโยชน์จากการทำงานของระบบอินเทอร์เน็ต รวมไปจนถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อควบคุมหรือ悱ติดตามและทำการบุ่มบ่าโดยผู้กระทำการสามารถติดต่อ กับผู้อุทกคุกคามได้ทันทีที่ผู้นั้นเข้าใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (ชญาณ พิมพ์ บัวดิษฐ์เดชา, 2551)

2. ประเทศไทยไม่มีบทกฎหมายเฉพาะที่สามารถนำมานั้งคับใช้กับการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ต ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเจิงจ้านเป็นต้องนำบทกฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันมาเพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ตมาปรับนั้งคับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวแทน อันได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และประมวลกฎหมายอาญา และเนื่องด้วยลักษณะเฉพาะของระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือการกระทำความผิดได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้กฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถนั้งคับใช้กับความผิดฐานคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างครอบคลุมทุกลักษณะการกระทำที่เกิดขึ้นได้ เมื่อเกิดข้อจำกัดในการนั้งคับใช้กฎหมายกับการกระทำการทำความผิดฐานดังกล่าว การศึกษาว่ากฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถนำมาปรับนั้งคับใช้เพียงพอที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการป้องปารามไม่ให้พุติกรรมการคุกคาม悱ติดตามและบุ่มบ่าทางอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มกลับเป็นการก่ออาชญากรรมร้ายแรงขึ้นในอนาคตต่อไป

2.1 จากการศึกษาดึงหลักเกณฑ์อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเสนอร่างกฎหมายและบทนิยามศัพท์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พぶว่า

หลักเกณฑ์อันเป็นวัตถุประสงค์ของการเสนอให้มีการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าววนั้นถูกเสนอภายใต้เหตุผลที่ว่า “เนื่องจากในปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ได้เป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หากมีผู้กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดได้ หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่กำหนดได้ หรือใช้วิธีการใด ๆ เข้าล่วงรั้วข้อมูล แก้ไข หรือทำลายข้อมูลของบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือมีลักษณะอันลามกอนาจาร ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระท่อนต่อเศรษฐกิจสังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน สมควรกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

และเมื่อทำการศึกษาถึงบทนิยามศัพท์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวก็พบว่า คำว่า “ระบบคอมพิวเตอร์” นั้นหมายความถึง เพียงแค่อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ในทางวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ สารคดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประมวลผลข้อมูลจิลล์ อันได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนคำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” ก็หมายความถึง เพียงแค่ข้อมูลทุกอย่างที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถประมวลผลได้เท่านั้น (พระพรชัย วิชิตชลชัย, 2552)

จากการศึกษาถึงหลักการในการเสนอร่างกฎหมายและความหมายของบทนิยามศัพท์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ข้างต้น ยังทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงช่องว่างในการนำบทกฎหมายดังกล่าวมาปรับบังคับใช้กับกรณีการคุกคามเพื่อติดตามและเข้มงวดทางอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

2.1.1 จากการศึกษาหลักเกณฑ์ของการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำการกระทำความผิด

เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 พบว่า การเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นไปในการให้ความคุ้มครองระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เป็นสำคัญมากกว่าการมุ่งเน้นที่จะคุ้มครองตัวบุคคลผู้ซึ่งได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการคุกคามโดยการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

2.1.2 จากการศึกษาบทนิยามศัพท์ ทำให้ทราบว่า บทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 สามารถนำมาปรับบังคับใช้ครอบคลุมเพียงแค่การคุกคามเพื่อติดตามและเข้มงวดทางอินเทอร์เน็ตที่ได้กระทำการผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันการคุกคามเพื่อติดตามและเข้มงวดทางอินเทอร์เน็ตไม่ได้ถูกจำกัดช่องทางการกระทำความผิดไว้แต่เพียงผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้นหากแต่โทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ก็สามารถทำการเชื่อมต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าบทกฎหมายของพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่สามารถนำมาปรับบังคับใช้กับกรณีการคุกคามเพื่อติดตามและเข้มงวดทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีช่องว่างและข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างครอบคลุมทุกกรณีการกระทำการคุกคามที่กระทำผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.2 วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายอาญา เนื่องจากที่เกี่ยวกับการคุกคามเพื่อติดตามและเข้มงวดทางอินเทอร์เน็ต

2.2.1 กรณีเป็นการคุกคามอันส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล

พฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ละเอียดต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยตรง เนื่องจากมีลักษณะเป็นการบุกรุก จำกัดสิทธิในการ

ดำเนินชีวิตตามปกติสุขของบุคคล และยังเป็นการละเอียดสิทธิ์ในความเป็นส่วนตัวของบุคคล อันได้แก่ เสรีภาพทางการคิดต่อสื่อสาร และเสรีภาพในข้อมูลส่วนตัวด้วย เช่นกัน

จากการพิจารณาเบริญเที่ยบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 มาบังคับใช้ในส่วนของกรณีเป็นการคุกคามอันส่งผลกระทบต่อเสรีภาพ พนบฯ บางลักษณะของกรณีคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้กระทำอาจมิได้กระทำการโดยมีเจตนามุ่งข่มขืนใจให้ผู้คุกคามกระทำการใด หรือไม่กระทำการใด หรือจำขอมต่อสิ่งใด ดังนี้ หากพฤติกรรมดังกล่าวไม่เกิดผลของการกระทำการ หรือไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อสิ่งใดอันเนื่องมาจากการข่มขืนใจแล้วก็เป็นได้เพียงความผิดฐานพยายาม นอกเหนือนี้หากผู้กระทำมีเพียงเจตนาที่จะข่มขู่หรือข่มขืนใจให้ผู้คุกคามเกิดความรู้สึกหวาดกลัว หวาดระแวงในความปลอดภัยของตนและสมาชิกในครอบครัวฯ ได้มีเจตนาให้ผู้คุกคามกระทำการ หรือไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อสิ่งใดแล้ว พฤติกรรมดังกล่าวที่ไม่อาจที่จะเป็นความผิดตาม มาตรา 309 ได้เช่นกัน จึงไม่สามารถนำ มาตรา 309 มาปรับบังคับใช้กับการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้

2.2.2 กรณีเป็นการคุกคามอันก่อให้เกิดความหวาดกลัว

พฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตที่มีเจตนา ก่อให้เกิดความทุกข์ใจ หวาดกลัวว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นต่อร่างกาย ซึ่งเสียงทรรพย์สิน หรือเสรีภาพของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัวนั้นล้วนแต่เป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยปกติสุขของบุคคลแทนทั้งสิ้น เนื่องด้วยลักษณะเฉพาะของระบบอินเทอร์เน็ตที่ผู้กระสามารถปักปิดตัวตนและสามารถกระทำการคุกคามได้จากทุกสถานที่ จึงส่งผลให้ผู้คุกคามเกิดความรู้สึกหวาดระแวงต่อการคุกคามดังกล่าวได้มากกว่า พฤติกรรมการคุกคามรูปแบบธรรมชาติที่

จากการพิจารณาเบริญเที่ยบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 มาบังคับใช้ในส่วนของกรณีเป็นการคุกคามอันก่อให้เกิดความหวาดกลัว พนบฯ พฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมที่มุ่งให้ผู้คุกคามทำเกิดความหวาดกลัว หวาดระแวง วิตกกังวลในความไม่ปลอดภัยของตนและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพจิตใจของบุคคลเป็นอย่างมาก แม้บทบัญญัติมาตรา 392 จะเป็นบทบัญญัติใกล้เคียงที่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้มากที่สุด แต่เนื่องจาก มาตรา 392 เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติไว้ในหมวดความผิดหุ้นโทย จึงไม่ต้องรับโทยในกรณีพยายามกระทำความผิดตาม มาตรา 105 ดังนี้ มาตรา 392 จึงยังมีข้อจำกัดในการนำมาบังคับใช้ และไม่อาจบังคับใช้กับกรณีคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างครอบคลุมทุกลักษณะกรณีที่เกิดขึ้นได้

2.2.3 กรณีเป็นการคุกคามอันส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ

พฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อความรู้สึกของบุคคลอย่างรุนแรง เนื่องด้วยมีรูปแบบการกระทำที่ซับซ้อนส่งผลให้การติดตามหาด้วยผู้กระทำความผิดเป็นไปได้ยากและเป็นการกระทำในลักษณะซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง จึงอาจสร้างความหวาดกลัวให้แก่บุคคลมากกว่าการคุกคามรูปแบบธรรมชาติที่รับรู้จากอัจฉริยะ จึงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของผู้คุกคารทำได้ในระยะเวลาต่อมา

จากการพิจารณาเบริญเที่ยบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 มาบังคับใช้ในส่วนของกรณีเป็นการคุกคามอันส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ พนบฯ การกระทำได้จะเป็นความผิดตาม มาตรา 295 ได้นั้นจะต้องมีผลคือ เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจขึ้นแก่ผู้คุกคารทำ เมื่อพิจารณาความเป็นอันตรายแก่กาย คือ

การได้รับความเสียหายแก่ร่างกายธรรมชาติ ส่วนความเสียหายทางจิตใจนั้น ตามแนวคำพิพากษาได้มีแนวเป็นบรรทัดฐานไว้ว่าจะต้องเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อการสั่งงานของสมอง (คำพิพากษาฎีกាដี 626/2493) กล่าวคือ ถ้าเป็นเพียงแต่เป็นการทำให้เกิดความหวาดกลัว ตกใจ เสียใจ กังวลใจ เช่นนี้ยังถือไม่ได้ว่าเป็นอันตรายต่อจิตใจ เนื่องจากผลกระทบด้านความรู้สึกนั้นมิได้ถึงขนาดเป็นอันตรายแก่จิตใจ ตามองค์ประกอบภายนอกของความผิด เพราะความรู้สึกนั้นมีได้รับการเยียวยารักษาสักช่วงเวลาหนึ่งก็จะหายเป็นปกติธรรมชาติได้ จึงยังไม่สามารถนำมาตรา 295 มาบังคับใช้กับการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้

จากการวิเคราะห์บทบัญญัติใน

ประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตในข้างต้น พบว่า บทบัญญัติใกล้เคียงที่สามารถนำมาปรับใช้กับการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้มากที่สุด คือ มาตรา 392 แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้กับทุกกลักษณะที่เกิดขึ้น ผู้จัดขึ้นเลื่องเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติขึ้นใหม่ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อที่จะบังคับใช้ยับยั้งหรือหยุดพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต ได้อย่างเหมาะสม เพียงพอและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ในการกำหนดฐานความผิด และยัตราโทษของความผิดนั้น มีหลักเกณฑ์ว่าจะต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เนื่องจากหากกำหนดอัตราโทษสูงเกินไป จะเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดและโทษทางอาญา และยังอาจขัดต่อหลักความได้สัดส่วนในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29 วรรคหนึ่งด้วย

3. มาตรการทางกฎหมายกับการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

เมื่อการลงโทษทางอาญาอย่างเดียวไม่อาจหยุดยั้งพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตได้ เนื่องจากบางกรณีมีระยะเวลาการดำเนินคดีที่ล่าช้า หรือบางกรณีการคุกคามดังกล่าวอาจยังไม่ถึงขั้นที่เป็นความผิดตามกฎหมาย หรือบางกรณีมีระยะเวลาการลงโทษที่สั้นเกินไป หรือบางกรณีแม่ผู้กระทำจะได้รับโทษแล้วก็ยังไม่รู้สึกหลานจำ มาตรการทางกฎหมายจึงถูกยกเป็นสิ่งจำเป็นในการควบคุมและลดโอกาสที่ผู้กระทำจะหวนกลับมากระทำการผิดซ้ำในอนาคต ในส่วนของประเทศไทยมีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ซึ่งเป็นวิธีความปลอดภัยในการเรียกประกันทัณฑ์บนก่อนมีการกระทำการผิด เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำการของบุคคลอันจะเป็นความผิดในภายหน้า แต่เนื่องจากการนำบทบัญญัติ มาตรา 46 มาใช้บังคับได้นั้นจะต้องเป็นกรณีมีความเป็นภาวะวิสัยในขั้นตระเตรียม เมื่อนำมาพิจารณาเบริญกับพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต พบว่า ยังมีปัญหาในการบังคับใช้เนื่องจากพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวอาจยังไม่มีสภาพความเป็นอันตรายหรือยังไม่น่าเชื่อว่าในบางกรณีจะก่อให้เกิดเหตุร้ายแก่บุคคลได้ในอนาคต นอกจากนี้จำนวนเงินประกันทัณฑ์บนยังเป็นจำนวนเงินที่น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบันจึงไม่อาจบัญญั้งผู้กระทำไม่ให้กระทำการผิดในอนาคตภายหน้าได้

ในส่วนของประเทศไทย ฯ ที่ประสบกับปัญหาการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต อันได้แก่ประเทศไทยหรือสหประชาชาติ ประเทศไทย ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทย แคนนาดา ต่างมีการออกกฎหมายเฉพาะขึ้นเพื่อใช้เป็นบทลงโทษและคุ้มครองตัวบุคคลผู้ถูกกระทำจากภัยที่อาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมการคุกคามเพื่อติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต และในบางประเทศข้างต้นยังมีการนำมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ เช่น คำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่ง

งดเว้นการกระทำการ การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย การให้ประเมินสภาพทางจิตใจของจำเลยมาใช้ร่วมด้วย ซึ่งก็เป็นวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหาการคุกคามได้ ติดตามและบันทึกทางอินเตอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสม เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ว่าการไม่มีบทกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาปรับบังคับใช้กับพฤติกรรมการคุกคามสำหรับตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดปัญหาการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพส่วนตัวของบุคคลและปัญหาการก่ออาชญากรรมร้ายแรงอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมจากการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่เหมาะสมมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณ พิมพ์ บัวดิษฐ์เดชา (2551) และวีรกรธิรพงศ์ภาลัย (2552) ที่ว่าการมีบทกฎหมายเฉพาะและมาตรฐานทางกฎหมายจะช่วยให้ป้องปราบและหยุดยั้งพฤติกรรมการคุกคามดังกล่าวซึ่งเกิดจากการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันการ
บังคับใช้กฎหมายและช่องทางของกฎหมายที่ล้าสมัยไม่
ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีแนวทาง
เสนอแนะเพื่อให้การคุ้มครองผู้ลูกกระทำและยับยั้งหรือ
หยุดพฤติกรรมการคุกคามเผาดัดตามและบ่มป่าทาง
อินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มเติมบทบัญญัติเป็นมาตราใหม่ใน
ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๓ ลหุไทย โดยบัญญัติเป็น

มาตรฐานใหม่ถัดจากมาตรฐาน 392 โดยเป็นมาตรฐาน 392/1 มี
เนื้อหาว่า

“มาตรา 392/1 ผู้ใดใช้หรือส่งจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์หรือการทำการติดต่อสื่อสารอื่นๆ ทาง อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อกระทำการคุกคาม ติดตามและบ่ำบุญ ผู้อื่นอย่างช้า ๆ ต่อเนื่องกันในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งก่อให้ ผู้อื่นเกิดความกลัว ความหวาดระแวง ความเดือดร้อน รำคาญ หรือความตกใจโดยเจตนา ต้องระวังโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ”

2. เสนอแนะให้ศาลมีอำนาจในการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยในการเรียกประกันทั่วน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ระหว่างมีการพิจารณาคดีการคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต และเพื่อเป็นการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการบังคับใช้มาตรา 46 ควรมีการระบุเพิ่มเติมไว้เป็นการเฉพาะว่า.... เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ให้ถือว่า พฤติกรรมการกระทำการตามมาตรานี้เป็นการกระทำที่มีเหตุขันควรเชื่อว่าผู้กระทำจะก่อเหตุยั่นตรายให้เกิดแก่บุคคลตาม มาตรา 46..... ” นอกจากนี้ยังควรแก้ไขจำนวนเงินประกันทั่วนตาม มาตรา 46 ให้มีจำนวนที่สูง สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจของสังคมเพื่อให้การบังคับใช้มาตรการดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. รัฐควรมีการตั้งศูนย์บริการเพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชน ตลอดจนผู้ถูกกระทำสามารถร้องเรียนถึงพฤติกรรมการกระทำที่ไม่เหมาะสมอันเกิดจากการเข้าใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไปในทางที่ไม่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คำพิพากษาฎีกาที่ 626/2493 (2551). ค้นจาก <http://www.deka2007.supermecourt.or.th>
- ชญาณพิมพ์ บัวดิษฐ์เดชา. (2551). ความรับผิดทางอาญาของผู้คุกคามผู้อื่น โดยใช้อินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิ
ติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2552). คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
ค้นจาก http://www.kpc.ac.th/2007/uploads/computer_law/com_law_01.pdf
- ฟิล แม็กเคนนา. (2550). วายร้ายในโลกไซเบอร์. ค้นจาก <http://www.readersdigestthailand.co.th>
- วีระอร หรีพงศ์ภาลัย. (2552). ความผิดฐานข่มขู่ทางอินเตอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานามธรรมยาเสียะ คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Royakkers, L. M. M. (2000). The Dutch approach to stalking laws. *California Criminal Law Review*, 3(3), 1-14.

